„ЗАСТАВА“ излази четир пута у недељи и то: уторником средом петком и недељом.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 12 фор.
на по године . . . . . 6 „
на четврт године . . . . . 3 „
на један месец . . . . . 1 „
За Србију:
(у сребру.)
На годину 120 гроша, на пола године 60 г. на четврт године 30 гроша чарш

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6. нов. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиговe плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад, у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви листа у месту могу се добити по 10 нов. у трговини Љ. Стефановића и браће М. Поповића код „црвене руже

БРОЈ 138 — У НОВОМЕ САДУ, У УТОРАК 28. ОКТОБРА (9. НОВЕМБРА) 1875. — ГОДИНА X.

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ.“

Цетиње 27. октобра. 22 октобра Турци из Плава и Гусиња пођу да попале пека села и разоре мост на Суческу! Усташи их дочекају и после дугог и жестоког боја сузбију. Турака погинуло преко 100. Истога дана удари друга турска војска преко Превије да попали села Чечуни и Бојовиће и овђе жесток бој. Турци неупалише ни једне куће, побјегну до куле докле су их усташи гонећи били и сјекли. Усташа 12 погинуло и 26 рањено.

НОВИ САД 27. октобра.

Изјава руског владиног весника још је једнако предмет разлагања у европском новинарству. Значајно је, што пруски листови нагмвешћују усљед те изјаве: обрт у источном питању, дочим се аустро-угарски полузванични листови труде у противном правцу. Берлински лист „Пост“ изјављује како сад Русија хоће да предузме ону интервенцију у Турској, која се некад вршила из Беча због ђеографских, историјских и етнографских услова. Јер се тад сматрало, да је наметљиво, узбуњујуће и опасно уплетање Русије у источне ствари. Сад мисли „Пост“:

„Што се тиче европских велесила, то тешко да има и једне државе, која би спречавала руске тежње, које иду на то, да се једном испуни толико занемарена дужност Европе. Енглеска се показала вољна, бар по „Тајмсу“ судећи, да суделује за автономију славенских народа, кад је држала да ће Аустрија ударити тим путем. Ако је автономија по себи добра ствар, то неможе она бити за то рђава, што се Русија за њу заузимље. Немачка у турским стварима има само интересе човечности, и радо уступа свом најопробанијем савезнику, руској држави, сваки легитиман успех. Француска, која се са нежном чежњом отима за пријатељство Русије, треба само згодног предаза, јер се досад, и ако само теоретично, донекле заузимала за status quo у Турској, сигурно што је држала, да се на Неви још дуго пожелава тај status quo. Вазда је извенађење, кад други нешто чине, што су сами имали прилике да учине, ал се неумедоше на то да одваже. Ал за то се неможе ни на кога срдити који нешто чине, зато, што је њему самом то потешко било.“

Чудновато је при том, да берлинска „Пошта“ ни једном речцом не спомиње, како ће примити Аустро-Угарска, тај трећи савезник, ту улогу Русије, које се ова прихваћа у источном питању, и ако се у почетку не без ироније спомиње, да је некад Аустрија ту улогу играла. Какав је то троје царски савез, кад „Пошта“ вели за Русију да је она најопробанији савезник Немачке, којој ова радо уступа сваки успех у источним стварима?

У свези са толико спомињаном изјавом руског владиног листа стоје и вести, што се доносе о разговору Игњатијева са великим везиром Махмуд-пашом. „Пол. Кор.“ дознаје из „поузданог извора,“ да је ђенерал изјавио жалење царево, што устанку у Херцеговини још није крај учињен. То приписује он рђавом поступању трибунала, што је од скора постављен у Мостару, и у маленој сигурности, што је уживају усташи који се покоравају. Исти су баш против изложени секирања од стране власти. Тако је исто криво и закашњено извођење обећаних реформа што траје још устанак. Ђенерал Игњатијев изказао је по том наду на побољање тих одношаја у кратком времену. У противном случају, дао је разумети, неби се могли пустити Хришћани отоманске државе да буду изложени непрестаном гоњењу и велесиле би биле принуђене, да интервенирају на непосредан начин. Као што се види овде су само понављена она излагања у саопштењу руског „правителственог весника.“ У погледу финансијског питања кажу да је дао ђенерал Игњатијев разумети великом везиру, да цар никако неодобрава исте мере турске владе. Како се то слаже са оном вести, да је баш Игњатијев последње финансијске мере Портине препоручио свом пријатељу Махмуд-паши, то се тешко даје разумети. Велики везир био је пре повратка Игњатијева прилично болестан, ал тај разговор, као што „Пол. Кор.“ примечава, наравно да није утишавајући на његово здравље подејствовала. Једна особа, која је великог везира после тог видила, каже, да се превијао од болова. Његова је болест некакво запаљење црева. По свему се може очекивати промена у великом везирству и по свој прилици као да ће Мехмед Ружди паша бити изабран, да заступи то место.

НАПОЉЕ С ТУРЦИМА!

Из Дубровника добио је 13. о. м. „Бечки Тагблат“ овај оригиналан допис:

„На поље с Турцима! тако гласи рефрен свију политичних изјава дуж читавог усташког фронта према Далмацији, било у овом или оном стану усташком, било у Далмацији, у грофофској палати, или у чађавим колебама сељачким у последњем месту у земљи. Страшно би се преварили, кад би хтели себи у главу уврти, да устанак у Босни и Херцеговини има позитивног програма, или бар више прецизно формуловани црта за програм, са већим и чвршћим наслоном на фракције, које су кадре одсудне бити. О томе нема разговора.

Устанак још није дотле доспео, да зна шта *хоће*. Али за то опет од како је прва пушка пукла, месеца јуна и јула у Невесињу, Габели и Дабру, свако, ко ма у каквој свези с усташима стоји начисто је о томе, шта усташи *неће*. Као из једних уста да је, чује се на све стране лозинка усташка: „На поље с Турцима!“

Било је то одмах иза првог добитка усташког код Невесиња, у првој половини месеца августа, када је устанку, који је још у повоју био грозно удар, који је могао све осујетити.

На Љубибратића сумњали су тада у Црногори да или за себе ради, да буде *велики војвода* у Херцеговини или да ову Србија анектује. Осим тога пропустио је заискати од странке за акцију на Цетињу ексекватур за своју усташку мисију у Херцеговини. Једног дана дође са угледном пратњом, „добрих јунака“ вођа црногорских добровољаца *Пеко Павловић* у стан Љубибратићев у Невесињском пољу. Резултат те „посете“ пренаразно је све. Чети *Љубибратићевој* би забрањено да његове заповести и даље слуша. Папире му одузеше, а он поста правим заробљеником.

Љубибратић дође тако на Цетиње. Он се да богме на дотичном месту тужно на Пеку Павловића. Све је на „самовољу“ Пекову огорчено било. У писму у коме је овај за то укорен, речено му је, да је он с тим што је Љубибратићу учинио, „своју рођену кућу раскопао.“ Али чети Љубибратићевој није „саветовано“, да и на даље слуша његове заповести. А Љубибратић је по томе на свакоме приметио да се нешто од њега уклања, ма да се то крило. Тек кад је задао тврду веру да ће се држати тако политике црногорске, да му се не може замерити, дат му је уз живе „пријатељске опомене“ „савет“, да дигне Шуму, т. ј. предео око Требиња, а манастир Дужи да буде место за прикупљање усташа. Уз понављање „пријатељских опомена“ и даље даван му је од случаја до случаја „пријатељски савет“ са Цетиња.

Одмах по томе послат је Љубибратић из Црне Горе на скупштину вођа усташких у Косијерево. Кад је тамо приспео нашао је управо само неколико главара црногорских. Посљедица тога беше друго путовање Љубибратићево на Цетиње, де је добио „пријатељски савет“ да чете, које су међутим 18. августа код Дужи разбијене у Суторини прикупи, да куле турске између Требиња и Сутоприкупи, да куле турске између Требиња и Сутоприне поруши и да му Зубци буду даљи операциони базис. *Љубибратић* се по томе и трудио да тај пријатељски савет изврши. Љубибратић и Пеко Павловић по томе не само да се руковаше него се и побратише и заверише, а игуман спаљеног манастира Дужи, Мелентије Церовић, освети то побратимство благословом црквеним уједно благосиљајући све усташе. Љубибратић по томе скупио је све личне жеље и тежње и све српске аспирације у заклетву: „На поље с Турцима!“

Игуман Мелентије Церовић благослови по том тај савез са благословом: „Напоље с Турском!“

Од уста до уста разлегало се од тада при сваком ударцу са ханџаром при сваком пуцњу код Прапратнице, на Зупцима итд. лозинка: „Напоље с Турцима!“

13. авг. приспе у манастир Дужи са четом, који је сам сакупио, Ђуро Филиповић рођен Херцеговац. Он је проповедао чист комунизам и нихилизам од прилике у оној боји, као што се то чини у друштву „Ослобођења“, који је орган претендента Карађорђевића у Србији и кога овај издржава. Тако је светлуцао без икаква уплива, ма да је новца и присталица имао Филиповић у чети својој и Љубибратићевој и у другим док уједаред при крају септембра не би ради објашњења на Цетиње позван.

Као и Љубибратић оде Филиповић одма на Цетиње. Он непорече своје нихилистичке и комунистичке назоре, али уједно додаде да он на остварењу својих назора за сада неће радити, но да је једина мисао у души му да се ослободи Херцеговина. О Карађорђевићу ћутао је, а није за то ни питан. Али и њему је дата „пријатељска опомена“ да иде са Херцеговачког бојишта и да у Босни диже рају. Филиповић збиља и оде на Тромеђу. За 14 дана скупи до 200 друга. После битке код Винице 29. септ. 1. и 5 окт. нарасти му чета на 400, и његова једина интенција остаје: „На поље с Турцима!“

24. 27 и 28 сеп. у *Книну*, 29 и 30 у *Врлики*, 30 сеп. и 1 окт. у *Сињу* 2. и 3. у *Имоску*, 4. и 5. у *Жупи* 5. у *Вргорцу* 6. и 7 у Метковићу, као и у Дубровнику и свуда чуо сам исту лозинку: „На поље с Турцима“ Талијани говорише то из човечности, и из политике. Славени из срца. Од католичког жупника и српског пароха, од чиновника и војника, свуда сам исти рефрен чуо: „На поље с Турцима!“

Путници из унутрашњости Босне и Херцеговине, и то људи угледни, из Сарајева, Травника, Лијевна, Љубушке, Мостара, Требиња, сви из реда или сами од себе или као глас Нетурака из варошиа и села казују то једно: „Напоље с Турцима!“

У круговима далматинским, који по народности и тежњама стоје у свези са усташима, нису остали само на тој негативној лозинки. Од како је прва пушка испаљена непрестано се о томе говори, шта ће бити од Босне и Херцеговине, кад се ослободе.

Једни, заковани југославени, које је обузела идеја великог Српства, лудују за великом Србијом или за таковзваним илирским трокутом, као што је то некада Гај смишљао. Други пропагују анексију Босне Србији а Херцеговине Црној Гори.

Трећи опет дају Аустро-Угарској турску Хрватску. Још неки дају само део Херцеговине на левој обали Неретве и Таре Црној Гори, а сву Босну и Херцеговину Аустро-Угарској.

Једна фракција *народњака* хоће из Босне и Херцеговине, да начини *једну или две самосталне кнежевине*. И то једна страна хоће суверенство аустријско, а једна суверенство турско. У оба случаја кнез има бити из једне хришћанске династије. Имућнији и интелигентнији живљи талијанске и славенске народности, који нагињу аустро-угарској, отворено говоре за Ерцхерцога Солватора од Тошкане.

У кратко, личности, које се баве с политичним комбинацијама о будућности Босне и Херцеговине у усташком стану и у Далмацији, теже, као што се из досад оглашених манифеста и прокламација види, позитивном формулисању програма за консолидовање инсурекције и не једном видио сам како ти разни назори у жесток сукоб долазе. Не може дакле ни бити питања о томе, да ће пре или после морати бити међу појединим тежњама усташких странака, које се реализовати дају, разчишћавања, да ће се морати компромиси чинити и демаркационе линије повлачити.

Но ипак све ма како жестоке дискусије различитих страсних аспирација, слажу се у тој једној, истина негативној идеји, која све, који имају свезе са усташи умирује и уједињава: „На поље с Турцима!“

Та идеја, то је једини програм Херцеговачко-Босанских усташа.“

ДОПИСИ.

Из Босне 17. октобра. — Султанов повјереник Сервер-паша пресједник политичне комисије „премудри ловаца“ конзула заједно са својим другом и валијом Хамди-пашом како дођоше онако и пођоше пут Стамбола, а без да умирише и покорише „бунтовнике.“

Док Сервер-паша са својим другом у Мостару бише, дана није било, а да *сами Султан* по телеграфу не питаше их: камо шта раде, шта не покоравају бунтовнике кад им је и војске и новаца послао колико су год искали. Они су одговорили увијек, да ће скоро са бунтовницима бити готови а да би и давно били да с двора из Црне Горе, Србије и Аустрије нови агитатори не долазе и силом народ не уздижу! Овако само Турчин лагати може, јер скоро сва Херцеговина и скоро сва Стара Србија, и умал да не и сва Босна кад је на ногама па опет тако се крупно и срамно лагати може! Али кад се и сами Султан наситио Сервер-пашиних лажи онда сам наложи Халил-паши да иде у Мостар на мјесто Серверово, а Рауф-паши да иде у Сарајево за валају.

Ако Султан мисли да ће Раут-паша и Халил-паша нас потући и савладати, он се жуто вара, као и досад што је.

Или док се ми сви листом не ослободимо и *са браћом из Црне Горе и Србије не сјединимо*, ми се не предајемо, нити оружија из јуначких руку пуштамо. То нек је свакоме знано. И с тога немамо невоље телалити оно што свак види и увиђа шта оћемо и шта желимо. Нијесмо се ми дигли да за туђина и крштеног Турчина крв проливамо и све што је човеку најдраже и најскупље на жртву и коцку мећемо: Нас боли, боли више него рана од душманског куршума што још не видимо нити српског Пијемонта, нити српског Виктора Емануила, нити српског Кавура, нити српског Гарибалда, али поред свег овог ми нећемо, ми не смијемо. док смо живи нити се предавати нити из руке оружија испуштати. Ми тврдо вјерујемо да је наша ствар света, да је бог ш њоме и да је сви поштени и просвјетни људи морално и материјално подпомажу.

Ми и опет велимо да је немогуће да ће Србија бити свој самоубијца. Ево јој племенитог изгледа Талија и њезин краљ и њезина влада пружа. Поред свега, што је и Француска и Пруско-Немачка са бајонетима и савезом помогла да се она ујединити и ослободити може за љубав свог животног начела, нити сміје нити оће да жртрује ма једно начело, које је њу ослободило ујединило и великом учинило. А ова два начела јесу: *начело слободе и начело народности.*

Наполеон и Француска помогоше Виктору Емануилу и Талијанима Италију ослободити и у једну велику краљевину ујединити, али што Наполеон и Француска касније 1866 не дадоше се Италији ујединити коначно са престолницом Рима, и што касније својега неслућеног пораза у 1870—1, сви се загрозише Италији, Италија са својим краљем може бити за сва времена поче сматрати Француску, као год и другу јевропску или азијску државу. Нехтје нити узможе — *за не бити свој убијца* — жртвовати *начело слободе и народности.*

Немачка поможе Талији 1866 добити Млетке а 1870 Рим, али ова за љубав свог животног начела слободе не узможе угодити Бизмарку и отети слободу папи, за ништа друго него за љубав слободе, и ако она увиђа, да јој је папа *највећи* душманин али поред свег тог несије газити начело слободе нити допуштити да јој ико у њезиној кући господари на штету оног начела, које је за њу животно и славно, и без ког би она била мртво трупло.

Сад запитајмо, учиниће ли подобно што за Србију и српски народ Аустрија и Русија, па да би им могла не начело, него *биће* своје Србија и српски кнез жртвовати?!

По нашем знању и искуству, не само што Русија и Аустрија до данас или ништа или незнатно — поред толике заслуге српског народа за обе ове државе — што учиниће за српски народ, него једна од њих данас и не тајн: *да неће допустити да се српско ослобођење и јединство изведе!* Отуд сметање *и нама* и српским кнезовима.

Даклем одкуд и зашто, да се слушају онакови савјети, који за увијек убијају и подкопавају ослобођење и јединство не само српског него и бугарског народа?!

Празан је изговор да Русија несміје од Аустрије нити подпомоћи нити одобрити наше ослобођење и јединство, јер ми *имамо позитивних и непобитних доказа* да Аустрија од све остале Јевропе заједно са Пруско-Немачком *не би смјела ни мрднути*, а не с војском посјести Србију и Босну.

Сав свијет нек буде на чисто: *Аустрија ни педља српских и словенских земаља више имати нити отети може на миру, а у рату срећном и то противу Русије, могла би све до Цариграда узети кад би у том срећном по њу рату уступила Пруско-Немачкој сву Аустрију с Трстом и до Трста.*

Ово, и ако смо и прије натукли, морадосмо сад још јасније казати, како се нико изговарати неби могао ради издајства и Јудина пријатељства. Дакле да будемо на чисто и са српским „Пијемонтом.“

Краљ пијемонтски, Виктор Емануил I што је волио Аустријско пријатељство и реакцију него круну краља талијанског, морао је абдицирати, а његов брат Карло Феличе морао је с Аустријским бајонетама угушити народно одушевлење за слободу и јединство талијанске домовине и с жандарима лијегати и устајати а Виктор Емануил II. „витешки краљ“ Пијемонта, вољеде скочити у свети бој ослобођења и ујединења свог талијанског

народа, па му награда витештву би круна талијанског краља и највећег талијанског војника патриоте. Јер је волио код Св. Мартина и сами свој краљевски живот на коцку метнути него ли издати завјет великог оца свог и свој славни и јуначки народ талијански, с тог је данас први и најобљубљенији народни краљ.

Ево Србији и њезином кнезу дивна огледала, ако неће да се огледају у Карађорђа и Милоша.

Ако Русија неће да нам помогне, нити може нити смије да нам одмаже, јер осим скоро све Јевропе што би у том случају против себе имала, него би и Руски народ волио и нератовати, него бој бити противу своје браће, и са Турчином у једном логору бити.

Ако Русија и оће и може, и мора чекати своје вријеме, ми немамо шта више чекати, наше је на прагу: Сад или никад.

Сутра у подне долази у Сарајево нови валија Раут паша, који је кажу веома цивилизиран и човјек од нове моде, јер је у Туљеријама плесао са Евгеном. Штета што више нема нити Туљерија, нити царице Евгеније, јер је ова наша игра подручнија па жалимо што се неће допадати паризлији Раут паши. Свакако нек благодари богу, што је жив и здрав прошао од Нове Вароши до Вишеграда, јер нам бијаше понестајало праха и олова, па с тог могаше мирно главу на рамену уњети. Али на мјесту је. Нас зима не плаши и ако носи готов план у џепу, како ће нас све до једног ове зиме уништити, јер се, *не боји нити Србије нити Црне Горе.*

Јели могуће?

Идемо да видимо!

НОВИ САД 27 окт. У прошлом броју нашег листа у уводном чланку: Ирада и слобода изостала је једна реч, која допуњује смисао. У другом стубцу на страни 12. стоји: Порту неће задовољити *форма*, а треба да стоји: порту неће задовољити *форма гарантовања.*

— Из Плашког добили смо извештај о раду епархијске скупштине и говор епископа Живковића том прикилом, али их досад ради оскудице у простору листа немогосмо штампати. У броју што долази одпочеће се штампање.

— Жупанијски изасланик за „проведбу" школског закона у румској поджупанији г. Бр. Николић обишао је до сад 16 општина, које су, и то и саме политичне општине, све из реда одлучно изјавиле, да неће комуналне школе!

КЊИЖЕВНА ВЕСТ

У наклади Арсе Пајевића у Н. Саду

ИЗИШАО ЈЕ

„ОРАО"

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за преступну г. 1876.

уз сарадњу српских књижевника

УРЕДИО ГА

Стеван В. Поповић.

Календар износи 11 велики табака. Календарски део има уз дане још и ове рубрике: **мене месеца и времена** што бива тога месеца **у природи, знамените** српске **дане и вашаре** који падају тога месеца. Уз то **листове** за писање примања и издавања. Повезан је **у лепе, нове корице.**

У забавном и поучном делу доноси „Орао" уз одабран садржај **18 великих слика**, које ликова у Српству знатних људи, које слика са бојишта, из српских крајева, из живота и природе.

Уз корице има „Орао" велику, уметнички израђену оригиналну насловну слику:

„Вође и јунаци из устанка у Босни и Херцеговини год. 1875."

Цена је календару само 50 нов. Препродавци добијају 20 % рабата или 10 новч. по комаду.

Пријављени препродавцима разашиље се календар оним редом којим су се пријавили.

Ко још жели себи или за продају да набави „Орла" нека се обрати на **Арсу Пајевића у Н. Саду.**

„Орао је штампан у 8500 примерака, те ће се свака наручбина брзо и тачно обавити.

Сада је баш изашао из штампе

ПОЛАЖЕНИК

КАЛЕНДАР ЗА ПРЕСТУПНУ ГОДИНУ

1876.

ЦЕНА ЈЕ КАЛЕНДАРУ САМО 20 НОВЧ.

Ко поручи за растуривање добија проценат 25%.

Може се добити и поручити код „српске народ. задр. штампарије" у Н. Саду.

СРПСКА КЊИЖАРА

БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА

У НОВОМ САДУ,

препоручује:

НОВЕ МЕТАРСКЕ МЕРЕ од Ђуре Поповића — 10 н.

НОВЕ МЕТАРСКЕ МЕРЕ од Пере Манојловића са великом сликом тих нових мера — — 1 ф. 20 н.

ТАБЕЛЕ издате од државне штампарије — — 3 „

Разне нове мере од Брадашевића

Најновија и најпотпунија карта бојишта херцеговачко-босанског од А. Штајнхаузера — 60 н.

Нове календаре за г. 1876.

ОРАО велики календар са сликама и са великом насловном сликом устаничких војвода херцеговачких — — — — — — — 50 н.

ПОЛАЖЕНИК — — — — — — — — — 20 н.

ВЕЛИКИ СРПСКИ НАРОДНИ КАЛЕНДАР са сликама — — — — — — — — — — 35 н.

СРБАДИЈА забавни лист. са сликама, све бројеве и појединце. Уз „Србадију" иде велика лепа слика као уздарје „Бој на Такову" (или устанак кнеза Милоша) уз годишњу претплату кошта само — — — — — 1 ф.

За непретплатнике — — — — — — — 3 ф.

Исто тако, прима предплату, на — — — ЂУЛИЋЕ ЗМАЈ ЈОВАН ЈОВАНОВИЋА, — у мађарском преводу, од Ђене Павловића — 80 н.

КОРАЧНИЦУ (марш) по Српским песмама удешену за клавир од Лжичара — — — — 50 н.

СЛИКА КНЕЗА МИЛАНА И КНЕГИЊЕ у великом формату, од Мандровића — — — — — 1 ф.

Све данашње српске школске књиге и све тискарије за потребу општинску црквену и трговачку.

Фотографије мале и на средњем колу познатих и заслужних људи у Српству, — нарочито **устаничких вођа** данашњег устанка српског.

Наруџбине извршујемо тачно и брзо по пошти за готово, или поштом у наточ.

Исто тако, писаће хартије разне врсте, и сав остали писаћи прибор а све у великом избору и умереном ценом.

ДОБРОВОЉНИ ПРИЛОЗИ

за пострадалу нејач и сирочад из Босне и Херцеговине која су од турског зулума на аустро-угарско земљиште пребегли.

НОВИ САД.

(Скупиле г-ђа Марија Вучетића и г-ђа Катица Манојловића.)

Марија Милашиновић 20 фор., Е. Владисављевић 2 фор., Марта Станојевић 1 ф., Е. Дера 1 ф., Катарина Критовац 1 Јелис. Брановачки 10 ф., Јулка Ђ. Поповић 3 ф., Ана Рокић 3 ф., Александра Љубе Стефановића 10 фор., Јустина Кода 2 ф., Миподора Политова 10 ф., Јован Јовановић трг. 2 ф., Јелисавета Натошевић 3 ф., Марија Бига 2 ф., Пацика Адамовић 5 ф., Христина Бига 3 ф., Милица Јојкић 10 фор. Марија Максимовић 5 фор., Нана Натошевић 2 дук., Софија Будаји рођ. Брановачки 1 дук., Милица Јовановић рођ. Брановачки 1 дук., Марија Јасић 1 ф. Марија И. Вучетића 20 ф. (Свега 114 и 4 дук.)

(Скупио Корнел Јовановић.)

Љуба Стефановић 10 ф., Пера Ракић са салаша 10 фор., др. Лаза Костић 50 цванцига, Стеван Гавриловић 15 фор. Младен Максимовић 10 ф. др. Светозар Милетић 20 ф. Пашта Поповић 10 ф. Милутин Татић 2 ф. Пера Матић 3 фор. ђура Стојковић 1 дукат и 1 ф., др. Јован Јовановић 1 дук., Никола Дракулић 9½ цванцига, Корнел Јовановић 5 фор., Влишв Милиновић 7 ф. Марко П. Шилић 10 ф. ђока Димитријевић 2 рубље, Арса Пајевић за авг. септ, и октоб. месечно по 25 фор. свега 75 ф. др. Стеван Павловић 5 ф. М. Кода 2 ф. ђира М. Поповић 3 ф. Н. Параскијевић 2 дуката, Миша Максимовић 5 ф. А Хаџић 2 ф, С. М. 3 ф. Стеван Јефтић 10 ф., Паво Балта 1 ф.. Миша Димитријевић 5 фор., Добросав Миљковић 70 ф. Браћа С, Јевтић 3 ф. Стеван Михајловић Филипац 2 ф., Петар Пејић Баћа 5 ф., Паја Радовановић 1 ф., Петар Павловић 1 ф., др. И. Огњановић 2 фор. Јефта Тешић 5 ф., др. Михајло Полит 2 дук.. ђира Бабин 2 Тома Савић 1 ф. Алексд Ивковић 1 ф. С. Димитријевић 2 ф. М. С· 1 ф. Г. Полит 2 ф., Милош Јеремовић 3 ф., др. Лаза Станојевић 1 дук. Младен Стојковић 1 ф. ђорђе ђорђевић 1 Гавра Мијатовић 5 ф. Живко Суботић 2 ф. Влада Стратимировић 2 ф. Ст. Недељковић 3 ф. Ј. М. Ш. 1 фор., др. Милан ђорђевић 6 ф. др. Светозар Максимовић 10 ф., Јован ђ. Грујић 2 ф., Мелан А. Јовановић 2 ф. Коста Стајић 1 ф. 50 н., Радосав Хорват 2 ф. Петар Попадић 1 дук. Јован Јовановић трг. 1 дук. 1 ф. 1 цванц., Гавра Плавшић апотекар 7 фор., Сава Петровић 1 ф. Јекић и Маркуш 1 фор. Сава Дабижић 50 н. Лазар Еремић 3 ф. ђорђе Јасић 2 ф., Арсен Ћирић 2 Бранко Војновић 1 ф, 20 н., Милан ђомпарић 2 фор. Марко Грошићар 1 ф, Стеван Керчевић 2 ф. Живко Ђурић 2 фор, Јован Стефановић 1 рубљу. Лаза Вуков 5 фор, ђока М. Поповић 5 ф. Анђелина Исаковић 1 ф. Пера Натошевић 10 ф. Ј. П. Михајловић 2 ф. Барако 8 ф, 50 н, Јован Бипарић 10 Светозар Саиковић 5 ф. Х. У. 5 ф. Јован Малетић 5 ф, ђорђе К. Јовановић 2 фор., Тодор Тапавица 50 н., Јован Николић граничар 50 н., Аца Кандеморд 1 ф. Тоша Николић 1 ф. Паја Гостовић 7 ф. Коста Рајић 5 ф. Софије Пасковићке наследници 15 ф. Арон Поповић 5 ф. Јоца Филиповић 3 ф. Алекса Алексић 5 ф. Катица Манојловић 5 фор. Јован Радуловић 2 ф. Љуба Живановић 5 фр. ђорђе Радовановић адв. 5 ф, Милан Савић 5, Андрија Матић професор 2 ф. Ст. Л. 1 ф. Ј. Г. Адамовић 5 ф. Возбраној Војеводје 5 ф., Сава Лакић 5 фор. др. Младен Јојкић 20 ф. Аркадије Варађанин 2 ф. Јован Пачариз 2 ф. Данило Секулић 10 ф. Љубица Секулића 1 фр, Марија Јовановић 1 ф. ђорђе Камбер 10 фор. Мита Михајловић 1 ф. Паја Дабижић 1 ф. Јоца Мога 1 ф. Гавра Пантић 1 ф. Стеван Пенић 50 н. Аца Тешан 50 н. Мита Михајловић 50н. Стеван Станковић 20 н, Паја Миљковић 20 н. Гавра Поповић 30 н. Илија Ивошевић 1 ф. С. Станковић 30 н. Катарина Недељковић 50 фор. Рокса Панаотовић 3 ф. Јаша Миличић 2 ф. ђока ђурђевић 1 ф. Неколико Сентомашана 2 ф, 40 нов. Опклада 50 н. Катарина Стејић 1 дукат, Коста Зега 5 ф. Т. К. 1 ф, Симе Григоревић 50 н, Глиша Поповић 50 н, Гига Керавица 1 ф. Љубомир Николајевић 50 н. Тоша Мартоношки 1 ф, Тоша Коњевић 20 н. Никола Вељић 20 нов. Јефта Мунцић 50 н, Гавара Бичански 1 ф. Паја Радовић 1 Крајчиновић 80 н. Сима Деврња 1 ф. ђорђе Трифуновић 50н. Тодор Радовановић 20 н. Гавра Михајловић 40 нов. Глиша Летић 40 нов. Коста Лубурић 1 ф. Тимотеј Радовић 50 нов. Костантин Димић 1 ф Живко Вучетић 1 ф. Јоца Ф. Костић 1 Пера Поповић 1 ф. Урош Јоцић 50 н. Стеван Илић 1 фор. Јаков Крагујевић 2 ф. Аца Аничић 1 ф. Мита Д. Поповић 1 ф. Пера Димитријевић економ 40 н. ђока Флорић 50 нов. Глиша Максимовић 1 ф. 50 н. Аца Лазаревић 50 нов. Сима ђорђевић 10 ф. Алекса Вуковић 30 н. Пера Јовичић 1 ф. Д. Јосић 1 ф, Гл Б. 2 ф. Јулиана Јефтић 50 н. Рада Петков 50 ђира Трифуновић 1 ф. ђура ђорђевић трг. 50 н. Св. Стаматовић 50 н. Сима Станковић 50 н. Марија Вуковић 1 ф, Тривун Вујин 2 ф. Младен Јовановић 2 ф. Весело друштво 2 ф. 70 Јоца 1 ф, ђока 1 ф. Пера 1 ф, Милан 1 фор. Стеван Либрић 1 ф. др. Ј. Пачу 40 ф. Пера Драгојловић 50 н. Н. Н. 1 фор. Порф. Глогњац учитељ из Дињаша 1 ф. Младен Топаловић 30 н. Јован Јовановић сап. 1 ф. 50 н. (Свега 970 ф. 50 н. 10 ⌗, 3 рубље 60½ цванцига.)

Н. П. 2 ф. Гавра Плавшић 5 ф. Браћа М. Поповић 5 ф. Н. Параскијевић 2 ф. Младен Стојковић 2 ф. Н. Н. 2 ф. Миша Максимовић 3 ф. А. Адамовић 10 ф. Барако 5 ф. Ј. Г. Адамовић 3 ф. Милош Јеремовић 2 ф. Ст. В. Поповић 5 ф. Г-ђа Анка Милетић 10 ф. Др. Лаза Станојевић 1 ф, Др. М. Полит 5 ф. Доброслав Миљковић 5 ф. Др. Ст. Павловић 10 ф. Ђ. К. Јовановић 2 ф. Стеван Гавриловић 5 ф. Паја Гостовић 2 ф. ђока Радовановић 5 ф. Марко Шилић 3 ф. Н. Димовић 3 ф. ђура Гавански 5 ф, Никола Бакић 5 ф. Антоније Хаџић 3 ф. Један Шваба 3 ф. Марко Поповић 10 ф. Др. Ђ. Дера 2 ф. Мита Кода 3 ф. Н. Н. 2 ф. Султана и Милош Димшић 4 ф. Стеван Попадић из Ст. Бечеја 10 ф. Ст. В. Поповић 50 новч. (Свега 139 ф. 50 н.)

У Новом Саду 8. нов. 1875.

КОРНЕЛ ЈОВАНОВИЋ.

Курз бечке берзе 27. окт. (8. нов.)

5% металици	6965
5% народног зајма	7350
Државни зајам од 1860 г.	11050
Акције банчине	928
Кредитне акције	19225
Лондон	11375
Угарске разтеретнице	8175
Темишварске разтеретнице	8130
Ердељске разтеретнице	7925
Хрватско-славонске разтеретнице	8450
Сребро	10465
Ц. кр. дукати	539
Наполеондори	911

ОГЛАСИ.

САМО У

ПОЛАКОВОЈ

најстаријој и најчувенијој

27 новчића

СВЕОПШТОЈ

ТРГОВИНИ

У БЕЧУ МАРИЈАХИЛФШТРАСЕ 1.

продаје се, као што је познато, под најстрожијим јемством за најбољу каквоћу и правост еспапа — увек што је најновије, у великом и на мало.

Вунене материје за одело

најфиније и најмодерније за свако доба године, а у свакој боји, чисто, пругасто, просто и шотски карирато, и то: **листер, рипс, плед-материје, диагонал, фланер, шефис** (чојано одело) — и много друге сорте.

Платна, свакe врсте асталских чаршава и салвета од цвилиха и дамаста, **градла**, белог или **фарбаног, прозорских завеса, шифона** 5/4, па и 6/4 широка; **перкалина, фирста, кретона**, и хиљадама другог сваког еспапа.

Подпуно стовариште **преплетене робе, и краватла** (поша) за мушке и за женскиње.

Највеће стовариште **свилених и сомотских пантљика** сваке редом боје и ширине. Вунених и блонд-реслица и чипки, па и прошивене са ђинђувама, и сваке друге робе од ове врсте, и то

СВАКО САМО ПО

27 новчића

Шаљемо тачно наручбине поштом, с наплатом кад се прими, исто тако **мустре и списак еспански** с наплаћеном поштарином бадава. 2—30

ЗА ИСПУЊАВАЊЕ ШУПЉИХ ЗУБА.

нема бољега средства но што је ц. кр. дворског лекара дра Ј. Г. Попа у Бечу (Stadt, Bognergase Nr. 2.) пломба за зубе, коју свако себи лако и без бола у шупаљ зуб утиснути може, а та се са зубним остатком и деснима тако чврсто споји, да зуб од даљег кварења сачува, и бол утиша.

АНАТЕРИНСКО ЗУБНО ТЕСТО

од дра Ј. Г. Попа ц. кр. дворског лекара у Бечу, Stadt Bognergasse Nr. 2.

Овај препарат одржава свежину и чистоту даха, а служи и томе, да зуби чисто бели постану, да се не кваре, и крепи десни.

АНАТЕРИНСКА ВОДА ЗА УСТА

од дра Ј. Г. Попа, ц. кр. дворског лекара у Бечу чува зубе од утрњивања, лечи зубну бољу, неда да се око зуба камен нахвата, и уклања с места смрад из уста. С тога се као најбоље средство за чистоту уста и зуба онима препоручује, који намештене зубе или болесне десни имају. Раскламкани зуби овом водом опет учврсте.

ДР. Ј. Г. ПОПА

Вегетабилни прашак за зубе

тако очисти зубе, да се дневним употребљавањем не само камен са зуба уклони, него да зуби бељи и нежнији постају. — Једна кутија стоји 63 н. а. вр. —

Депот у Н. Саду код апотекара Грозингера, Младена Максимовића, у трговини Љубе Стефановића, као и у свима апотекама парфимеријама у Угарској. 22—

За чудо јефтине и фине хаљине за господу

Коме је за куповање

ЈЕФТИНИ ХАЉИНА

МУШКИ И ЖЕНСКИ

може добити код

БЕРНХАРДА ФИШЕРА

У НОВОМ САДУ У ФУТОШКОМ СОКАКУ.

Код њега на стовариштy има:

Капута мушки кожом постављени	32	до 70	фор.
Прости зимски капута	8	„ 40	„
Зимски чакшира са прслуком	5	„ 14	„
Огртача чојани	4	„ 25	„
Огртача сомотски	7	„ 20	„
Сомотски хаљина кожом постављени	16	„ 120	„
Бунда за пут	30	„ 160	„
Муфови	2	„ 40	„
Шлафрока	12	„ 20	„

Особито препоручујем моје богато снабдевено стовариште зимски хаљина за мушку и женску децу

Саду у футошком сокаку.

и даме за идућу зиму удешене, ко хоће

ја купи нема ни Бернхард Фишер у Новом

Ко жели да купи хаљина по чудо јефтину цену,

П. Н.

Понизно јављам поштованој муштерији, да се

ЗА ЈЕСЕЊУ И ЗИМЊУ СЕЗОНУ

на мом стовариштy налазе већ најлепше помодне

ХАЉИНЕ ЗА ГОСПОДУ ОДРАСЛЕ И ДЕЦУ

тако исто и све могуће врсти бунди за мушке и женске, огртача од штофа и сомота, даље сам слободан приметити да сам у стању сав мој еспап по нечувено јефтину цену продавати, пошто ми је за руком пошло те сам врло велику количину неучињена еспапа по врло умерену цену купио.

Молим поштоване муштерије да посете моју велику радњу, те ће се уверити о томе, што сам сада овде рекао, и држим да смем с пуним правом тврдити, даће свако задовољан одавде отићи.

Нови Сад 20. септ. 1875. С поштовањем

С. КРАУСМАН

БУДИМ-ПЕШТА
радијал-улица број 57.

НОВИ САД
главна улица Лацковићева кућа, преко пута гвозденог човека.

и кожне робе С. Краусмана.

може их добити само у І. будапештанском

стовариштy мушких и женских хаљина

Властник и одговорни уредник др. Свет. Милетић. Издавалац „Задруга за срп. народ. штампарију." Српска народна задружна штампарија.